

სოციალური დემოკრატიული პარტია

ფრთხილი

ცალკე ნომერი ღირს რუბლად

განცხადება: მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვ. ენებზე.
შასი განცხადებისა — დრო უსა-
 ებით ასობზე — 1 კაპ., მისამართისა —
 სტრიქონზე — 8 კაპ., ჩვეულებრივის
 ციკროთი — 1 კაპ., პატარა — 4 კაპ.

რედაქციას უზღოვებ აქვს გაას-
 წოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდათ
 გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი
 სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

რედაქცია: სოლოლაკზე, შალის
 ქუჩაზე, მელოქიშვილის სახლში, № 43
კანტორა რედაქციისა: მელო-
 ქიშვილის სტამბაში, შანოვის ქუჩაზე.
ხელის-მოწერა: მიიღება კანტო-
 რაში. ბარეშე მცხოვრებთათვის: ВЪ Типо-
 литъ. Въ редакцію газ. „Дროება“.
გაზეთის შასი: მთელის წლი-
 რა — 8 მან., ნახევარ წლისა — 4 მან.
 და 50 კაპ., ოთხის თვის — 3 მან., ერ-
 თის თვისა — 1 მან.

ტელეგრაფები

ბრძოლის ველიდან

(ოფიციალური)

3 ნოემბერი, 21 ენკენისთვეს. რადგან სერ-
 კოვენსთან ბრძოლის შემდეგ, მეჭმედ-
 პლი-ფაშის არმიამ უკან დაიწია, ამის
 გამო რუსიუკის ატრიადმა გაიწია წინ.

შეენიშნეთ, რომ მსმალეობი სილი-
 სტრიასთან ლუნაიზე გადასვლას ემზადე-
 ბოდნენ; ამის გამო ჩვენ მივიღეთ ჯერ-
 როვანი ღინის-ძიება, რომ აქ გადასასვ-
 ლელი გზა მოუსპოთ.

ბალკანის მთებზე მშვიდობიანობაა;
 მხოლოდ ხან-და-ხან ატყდება ხოლმე
 სროლა.

19 სექტემბერს პლენოდამ გამოვიდა
 5 ბატალიონი და 4 ესკადრონი ზარბა-
 ზნებით, და გასწია მდ. მიდისაკენ იმ
 განზრახვით, რომ ცხენებისა და საქონ-
 ლისათვის საკვები მოეგროვებინა. ჩვენ-
 მა ქვევითა და ცხენოსანმა ჯარმა აუ-
 ტება იმათ სროლა და იძულებული გა-
 ხადა, რომ უკან დაბრუნებულიყო პლენ-
 ენოში. ამ შეტაკებაში ჩვენის მხრით 42
 კაცი დაჭრილი და მოკლული, ამათში
 2 აფიცერი;

ამ დღესა და ღამეს გაუწყნარებელი
 ზარბაზნის სროლა იყო პლენოსთან.

ღღეს პარლამენტიორი გავგზავნე ბრძო-
 ლის ველზე დარჩენილ დაჭრილებისა და
 დახოცილების წყევანისა და დასაფლავე-
 ბის [თაობაზე მოსალაპარაკებლად და
 ჩემს წინადადებაზე დათანხმდნენ.

ოქტობრის აზვები

აზიის ბრძოლის ველიდან

არტაანი, 19 ენკენისთვეს („დროების
 კორრესპონდენცია“). ეს თითქმის ორი კვი-
 რა მეტია, რაც აქ სრული მშვიდობიან-
 ნობაა. მისის სულ არა ისმის-რა. მარ-
 თალია, ჩვენები აპირობდნენ ამ თვის 16-

ში დაცემას „მუხთარ-ივანიჩხედ“, რო-
 გორც აქ ეძახიან მუხთარ-ფაშას, მაგრამ
 არ ვიცი რა მიზეზით მოხდა, რომ აღარ
 დევნენ. იქიდანაც ჯერ-ჯერობით არა-
 ფერი ისმის.

მგრეთვე არა ვიცი-რა — რა მიზეზი
 არის, რომ მსმალეობაც მოიშალა არ-
 ტაანზე დაცემა. აქარის შერიჭ-ბეგი გა-
 მოსული იყო თითქმის ორი ათასი ბა-
 შიბუზუყით არტაანზედ, მაგრამ ისიც უკან
 დაბრუნდა, ალბათ გაიგო, რომ ჩვენი
 ჯარი აპირებდა აქარაზედ დაცემას ახალ-
 ცინიდან და არჩია ისევ თავის თავის და-
 ფარვა.

მს-არის ეხლა გავიგე, რომ ჩვენი
 ჩენისა და ლეკის პოლკები, რომელ-
 ნიც იყვნენ გავგზავნილნი ჩალღირშა ჩვენ
 სამხედროების დასაფარებლათ და იქა-
 ურ ავაზაკების დასაზვერათ, მითომ დას-
 ცემიან მეჭრ-პლის პარტიას და დაუჭე-
 რიათ 300 კაცი სულ მთლათ მთელი
 პარტია. მარტო მეჭრ-პლი გაქცევიათ.
 (ალბათ, კარგი ცხენი ჰყოლია). ასე
 მარწმუნებენ, მაგრამ არ ვიცი ბეჯითად,
 რამდენად არის ეს მართალი...

ჩვენს არტაანში ეხლა გაცხარებული
 ვაჭრობაა. არა მგონია, რომ თითონ შა-
 ლაქშიაც ჰქონდეთ ვაჭრებს ისეთი ვაჭ-
 რობა, როგორიც აქა აქვთ. ბაზარში
 ვერ გაივლის კაცი, სულ სავსეა ხალხით,
 მყიდველებით, რომელნიც უფრო ეცე-
 მიან მანიჭაქტურულ სავაჭროს. აქაურ-
 მა მცხოვრებლებმა მოზიდეს ძნა (პური)
 და არტაანის ბოლოში ლეწენ კალოე-
 ბზედ, ეგრეთვე ახლო სოფლებში; ზოგი
 ძნა ისევ მინდორში დგა მოუტანელი.

წელს მოსავალი კარგი მოვიდა, პუ-
 რი და ქერი იაფია, თივა თუმცა ბლო-
 მათ მოუყვიათ, მაგრამ ძვირათ ჰყიდი-
 ან.

აქ ღამ-ღამე საშინლად ცივა და ღი-
 დი ყინვა არის ისე, რომ წყალი იყინე-
 ბა და დიდ რთველს აგდებს. არც ღღე
 თბილა, მაგრამ ხან-და-ხან კარგი ღღე-
 ბიც გამოდის. ისე ღღე არ გავა, რომ
 ქარი არ იყოს ერთი ორი საათის განმ-
 ვლობაში მუდამ პირველ საათსა და
 მეოთხეს შუა.

ბანაკებში დიდი ხნის დგომა აღარ შე-
 იძლება, სიცივის გამო.

ამ დღეებში მოვიდა აქ ინჟინერი აქა-
 ურ ყაზარმების გასაკეთებლათ „ნაზარ-
 როთ ჯარისთვის, აგრეთვე დოშპიტლი-
 სთვის და სხვ.

დ. თუხარელოვი

ბაზეთის „ბაეკაზის“ შარათილელი
 კორრესპონდენტი ამ სიტყვებით იწერე-
 ბა მუხთარ-ფაშასთან უკანასკნელს შე-
 ტაკებას:

„21 ენკენისთვეს შუა დღეზე, სრო-
 ლა შეწყდა; 4 სათზე ოსმალეებმა დაიწყ-
 ეს გაცხარებული ზარბაზნის სროლა
 შიზილ-ტაფის მთიდან და მუხთარ-ფაშა
 20 ბატალიონით და ცხენოსანი ჯარით
 მოადგა ჩვენს ჯარს, რომელიც სუბო-
 ტანის პირ-და-პირი დგა. ჩვენებმა საჩქაროთ
 უკან დაიწიეს... ღალამებისას ბრძოლა შე-
 სწყდა და დიდი იაღნის მთა, რომელზე-
 დაც ორი ბატარეა გავმართეთ, ჩვენს
 ხელში დარჩა.“

„მაგრამ ღამით ეს დიდი იაღნის მთა
 მიატოვა ჩვენმა ჯარმა, რომელიც ახლა,
 22 ენკენისთვეს, დაბანაკებულია სუბო-
 ტანიდან შაბახ-თაფამდინ პატარა იაღნის
 მთის პირ-და-პირ. ამ დღეს მუხთარ-ფაშა
 შარისის გარნიზონით კიდევ ორჯერ და-
 ეცა ჩვენს მარჯვენა ფლანგს, შუადღეზე
 და ოთხს საათზე; მაგრამ ორივეჯერ
 უკუ-ქცეულ იქნა. ახლა ჩვენი ჯარი
 თავის ძველს პოზიციებზე დგას.“

ინგლისური გაზეთის „Times“-ის არ-
 ზრუმელი კორრესპონდენტი შემდეგ
 ტელეგრამას იწერება ამ გაზეთში:

„მუხთარ-ფაშამ ბრძანება გაუგზავნა
 იზმაილ-ფაშამ, რომ პირ-დაპირი მრეენი-
 საკენ გასწიოს და ამასთანავე ხონტქარს
 მოახსენა, იმედი მაქვსო, რომ ამ ქალაქ-
 ზედ მალე მსმალოს დროშა იფრია-
 ლებსო.“

„აქ შეიკრიბა ამ დღეებში სამხედრო
 სასამართლო ჭაიკ-ფაშის საქმის გასარ-
 ჩვევლად: ამ ჭაიკ-ფაშას აბრალებენ,
 რომ იმის სიძაბუნით დაიხსნეს რუსებმა
 ბაიაზეთის გარნიზონი.“

რუსულს გაზეთს „Русский Мир“-ში
 შემდეგი მრეენილამ მიღებული დეპეშა
 დაბეჭდილი;

„მთელს მრეენის გუბერნიაში თათრე-
 ბი აშკარად აცხადებენ თავიანთ თანა-
 გრძობას მსმალეთისადმი. აქ ყველგან
 გაფანტული არიან მსმალოს აგენტები

და ადგილობრივ მაჰმადიანებს აჯანყებას უკადაგებენ.“

შევი არ არის, რომ ეს ერთობ გაზვიადებული ამბავი უნდა იყოს.

მენის გაზეთს „Presse“-ს მოჰყავს შემდეგი დეპეშა, რომელიც იმას 12 ენკენისთვის მიუღია თფილისიდან:

„სოფ. ხალხალუსთან დამარცხების შემდეგ, მსმალოს (იზმაილ-ფაშის) ჯარი შაიხეთის ვილაიეტიდამ გადავიდა სამზღვარზე და ჯერ-ჯერობით ამ სამზღვრიდამ 20 ვერსზე დაბანაკდა.“

მოგვეყვას ნემეცურ გაზეთ „Politische Correspondenz“-იდან კიდევ რამდონიმე ცნობა შესახებ აფხაზების ძავეკასიიდან გადასაღლებსა, რომელიც ამ გაზეთს თავის ტრაპიზონელ კორრესპონდენტისაგან მიუღია 13 სექტემბერს:

„ჯერ-ჯერობით 30,000 (ოც-და-ათი ათას) კაცამდინ მარტო მცირე აზიაში გადმოიყვანეს ოსმალებმა თავიანთ სამხედრო და სავაჭრო ხომალდებით აფხაზები ძავეკასიიდან. ამათში 8,000 ტრაპიზონში დააბინავეს ღროებით, 1,200 ტარებოლში, 2,500 მრკლუს და უნჯში, 3,000 სამსუნში.“

„დიდი გაჭირება, ავათყოფობა, შიმშილი, წყურვილი და სხვა უბედურობა გამოუვლიათ ამათ გზაში და ახლაც ძალიან ცუდს მდგომარეობაში არიან: მჯახს ვერ ნახათ, რომ მუცელა და ციებ-ციხელება არ იყოს მოდებული.“

„ზადმოსახლებულებმა დიდ ძალი საქონელი, ხარკამბეჩი, ცხვარი და თხა მოიყვანეს თან; მაგრამ ამათგან ნახევარი შიმშილისა და ჭირისაგან იხრცება. ამ ტრაპიზონში დასახლებულ აფხაზებში 375 კაცი ურევია, რომელნიც აქედან, რომ ჩვენ ქრისტიანებათა ვართ მონათლულიო.“

მოსკოვის ბრძოლის ველიდამ

„მოსკოვის უწყებების“ უკანასკნელს № 231-ში დაბეჭდილია შემდეგი დეპეშა:

„სტამბოლი, 16 (28) ენკენისთვის. ზოგიერთი აქაური გაზეთები დარწმუნებით ამბობენ, რომ მევიპტეს პრინცი ჰასსანის დივიზია ღუნაიზედ გადავიდა სილისტრიასთანაო.“

სანამ ოფიციალურ ამბავს არ მივიღებთ, ეს მძიმე ამბავი, რასაკვირველია, ძნელად დასაჯერებელია.

თავის მოწინავე სტატიაში გაზეთი „Голос“ ამბობს, რომ ხშირად ისმისო, ვითომც მსმალოს ჯარი ჩვენზე უკეთ იყოს დაიარაღებული, ვითომც იმათ უკეთესი თოფები ჰქონდესო და სხვ. და ამისაგან არისო, რომ ჩვენს ჯარში ასე ბლომათ იხრცება სალდათები და განსაკუთრებით აფიცრებო.

მაგრამ ხსენებული გაზეთი ამტკიცებს,

რომ ეს ჩვენი ჯარის ასე ბლომათ დახრცვა სრულებით მსმალოს თოფის უკეთესობის საქმე არ არის, რადგან ჩვენი ბერდანის სისტემის თოფი იმათ ინგლისის (მანჩესტერის) თოფებს უკან არ ჩამორჩებაო; არამედ იმის ბრალიაო, რომ მსმალოები თითქმის ყველგან გამაგრებული ალაგებიდამ, ციხეებიდამ და ლოქმენტებიდამ ისვრიან და, რასაკვირველია, რომ ჩვენები, რომელნიც იმათზე იერიშით მიდიან, უფრო მომეტებული იხრცებიანო.

ზაზეთს „Голос“-ში დაბეჭდილია შემდეგი დეპეშა მენიდან 16 ენკენისთვის მიღებული:

„რახოვიდამ იწერებინ, რომ გუმინწინ, 14-ს, რუმინის კარბუსსა და მიდინიდან პლევენოში მომავალ მსმალოს ჯარს შუა ოთხი საათის განმავლობაში ბრძოლა ყოფილა, რომელიც კაცმა არ იცის ჯერ როგორ გათავდა.“

საფიქრებელია, რომ ეს ბრძოლა რუმინის ჯარისათვის უბედურად გათავდა; უამისოთ მსმალოს ჯარი ვერ შევიდოდა პლევენოში.

საქართველო

დღიური

* * * ხანგრძლივის შესვენების შემდეგ, ჩვენი შალაქის ჩივეა ბოლოს, როგორც იქნა, იწყებს თავის მოვალეობის ასრულებას: ხვალ, ორშაბათს, ექნება პირველი სხდომა ამ ჩივეას, რომელზედაც, სხვათა შორის შემდეგ საგნებზე მოილაპარაკებენ:

მოხსენება ზამგეობისა იმ გადასახადისა და ჯარიმის პატიებაზე, რომელიც უკანონოთ უანგარიშნაით უფ. თამამშევებზე ძარვასლის დაწვის შემდეგ იმის აშენებამდინ;

მოხსენება ზამგეობისა იმაზე, რომ შალაქა თავის ხაზინიდან იზღოს ქუჩების ფანრების უშუშები და სხვა კუთვნილება, რომელიც სეტყვამ გააფუჭა;

მოხსენება ზამგეობისა შალიქის პოლიციის ჩინოვნიკებისა და აგრეთვე ქალაქის ექიმების და ბებების ჯამაგირის მომატებაზე და სხვ.

* * * დიდის თავადის ძავეკასიის ნამესტრნიკის განკარგულებით, ღალესტნის მაზრა სამხედრო მდგომარეობაშია გამოცხადებული.

* * * ჩვენ შევიტყუეთ, რომ ფინანსთ მინისტრს დაუმტკიცებია სარეჯოს „მომხმარებელთა საზოგადოების“ პროექტი, რომელიც ამ ექვსი თვის წინათ იყო პეტერბურღში გაგზავნილი დასამტკიცებლად.

* * * მეორე ამ გვარს ამბავს გაზეთი „ავეკაზი გეაცნობებს“ დაუმტკიცებიათ შვირილის საზოგადოების გამსესხებელ შემნახველ ბანკის პროექტი, რომელშიაც საქარის სვირის, და ზოგიერთ სხვა შვირილის ახლო-მახლო სოფლებსაც ექნებათ მონაწილეობა.

* * * მუთაისის ლუბერნიიდან გეწერენ, რომ სოხუმის აღებისა და აფხაზების გადასახლების შემდეგ აქეთქენ, განსაკუთრებით სამეგრელოში და სამურზაყანოში, ისე გაიფადა საქონელი, რომ კარგ, ჩინებულ კამბეჩს ექვს-შვიდ მანეთად ჰყიდიანო და ძროხას და ხარს სამოთხ მანეთადო.

ამ სიიაფის მიზეზი, რასაკვირველია, პირუტყვის ჭირია; ამისვე წყალობით მთელს მუთაისის გუბერნიაში ასე გავრცელდა ამ ქამად ეს ჭირი. დახარბდნენ, იათად ჰყიდულობდნენ და ბოლოს არათუ ნაყიდი, თავის საკუთარი საქონელიც გაუწყდათ.

* * * საგარეჯოდამ დიდ მადლობას და კმაყოფილებას იწერებინ იქაურ სოფლის შკოლის მასწავლებელზე. გეუუბნებინ, რომ ეს მასწავლებელი ძალიან გულმოდგინე არის თავის წმინდა მოვალეობისა და კარგათაც ესმის ეს მოვალეობაო. იმის მეცადინეობით, საგარეჯოს შკოლა ახლა ისეთ მდგომარეობაშიაო სწავლის მხრით, რომ ბევრი სხვა შკოლებისათვის სამაგალითოდ შეგვიძლიან მოვიყვანოთო.

იქილამვე გვატყობინებენ, რომ სოფ. ნინოწმინდელ მცხოვრებს უფ. ა. ძ. — ძეს 20 მანეთის მუდამ წელს შეწირვა აღუთქვამს საგარეჯოს შკოლისათვის იმ პარობით, რომ ნინოწმინდის ღარიბი გლეხებისსუთმა ყმაწვილმა ისწავლიანო.

* * * ღუმეთის უეზლის სოფ. ნავაზიდან გვატყობინებენ, რომ ამას წინათ ხსენებულ სოფელში საშინელი ცეცხლი გაჩენილა და ბევრი სახლები და ნამუშევარი დაუწვავს.

* * * ზაზეთი „მშაკ“ გეაცნობებს, რომ ღუმეთის სომხისქმდელს მსმალეთიდან გადმოსახლებულ სომხებისათვის ხელისმწვერა გაუმართავს და იმათ სასარგებლოთ ფულებსა და სხვა ყველაფერს ვინ რასაც შესწირავს, აგროვებსო.

„დროების კორრესპონდენცია“

კალონია მათბარინძაძე (ბორჩალოში), 19 სექტემბერს. (ზაგრძელება) როგორც მოგეხსენებათ, ამას წინათ მეპრალი შეუპოვრად გადმოვიდა ჩვენკენ სამასი კაცით, და წაასხა ყაზახებისა და კერძო პირების ცხენები.

ამ შემთხვევაში ცოტათი ამტყუენებენ ბორჩალოს უფზის უფროსს, რომელმაც დროზედ აღრე ჩამორეკა კანონიკიდან ხალხი, და იქ ყოფნის ნება მისცა მირზოვეისა და ყაზახების ცხენებს. თუ იქ კანონიკს ხალხი ყოფილიყო, არ გამოუშვებდნენ, რადგან თათრების გარდა ქრისტიანებიც ბევრი არიან.

ამ მეჭრ-ბლის სტუმრობამ ისე შეაშინა ბორჩალოს მცხოვრები ქრისტიანები, რომ თავიანთ შუქისაც კი ეშინიანთ, მეტად მკატერინჭელის ნემცებს.

ჩემს იქ ყოფნის დროს ვიღამაც ხმა დაჰყარა, რომ მეჭრ-ბლი აპირებს დაცემას კალონიაზედ. ნემცებს ერთი ალიაქოთი ჩაუფარდათ; მიადგნენ ნაჩაღნიკს: გინდა არაო, უნდა გვიშველოვო! მაგრამ ნაჩაღნიკს რა უნდა ექნა, რაც არა იყო-რა!

ამ ორი კვირის წინეთ, კვირა დღეს, მოიტანეს ამბავი, რომ ავაზაკები კალონიაზედ ახლო არიან და ამაღამ აპირებენ დაცემასაო. პიღვე შეუდგათ ერთი ამბავი: შეგროვდნენ ნემცები, ვინ თოფი, ვინ ცულო, ვინ ბარი, ნიჩაბი გამოიტანეს და შეადგინეს ატრიადი! მათი ვიღაც ლოთი გადამდგარი რუსიც გამოჩნდა, რომელმაც იკისრა ამათი სამხედრო გაწურთენა. ბაამწკვრია ვინ თოფით, ვინ ბართ და „მარშიროვკას“ ასწავლიდა.

ავაზაკების დაცემის ამბავი რომ მოიტანეს, ნაჩაღნიკმა მაშინვე ურიაღნიკი ჩაფრებით გაგზავნა, რომ მიველ-მოველო, მართლა ხომ არსად რამ არ იყო. ბინდის დროს ერთ ხუთმეტ ვერს მოშორებით ამ სომეხმა ურიაღნიკმა რაღაც დაინახა, შეშინდა, გამოკურცხლა და მოიტანა ამბავი, რომ ხუთმეტ ვერსზედ უანგარიშო ყაჩაღები დაბანაკებულანო. აბა ესლა უნდა გენახა ამბავი: გამოცვიდნენ კაცებთან დედაკაცებიც, ყმაწვილებიც და ერთი საშინელი ტერილ-ღრიალი ჰქონდათ.

მაზრის უფროსმა ხელ-მეორედ გაგზავნა სხვა ურიაღნიკი და ხუთმეტ კაცი, რომ უჭკველად ახლოს მისულიყვნენ იმ ადგილას და ეკითხათ—ვინ დაბანაკებულან. მინამ ესენი ამბავს მოიტანდნენ, უფზის უფროსის თანაშემწე შეუდგა საქმეს, რომ დაამშვიდლოს ცოტა ხალხი; ურჩია ბარკადების აღმართვა. მისაც კი უფროგანები, ბოჩკები და რაც მისთანა ჰქონდათ, ქუჩის პირებში დააგროვებინა და ერთი-ერთმანერთზედ ჯაჭვებით შეაკვრევინა.

აგერ ის გაგზავნილი კაცებიც მოვიდნენ; მოიტანეს ამბავი, რომ იქ, სადაც წინათ ავაზაკებთან ეჩვენათ ხუთმეტ ურამადის დაბანაკებულანო, გამოუშვიათ,

კამბეჩები და აძობენო, მეტი არაფერი არისო! ამ ამბავმა ძლივს თითქო დაამშვიდა ნემცები და დაბრუნდნენ სახლებში; მაგრამ ყველა ქუჩის თავებზე ყარაულები დააყენეს.

შუალამეს რო გადასცილდა, ყველა დამშვიდებული და ღრმა ძილში იყვნენ, ზოგ ყარაულებსაც კი ჩაეძინათ. ამ დროს საიდგანაც გაეარდა თოფი! შეშინებულ ყარაულებმაც დაიწყეს სროლა. სახლებიდან გამოცვიდნენ ყველანი. ატყდა ერთი საშინელი ყვირილი და დედაკაცების წივილ-კივილი, თითქოს ეს არის ყველას ყელებსა სჭრიანო...

მცნენ საითაც სროლა იყო, და სულ ეს აყალ-მაყალი გამოდგა მთერალი მეღუქნის ხუმრობა: ამას გაესროლა ხუმრობით, ვნახოთ ნემცები როგორი მამაცები არიანო!...

ამ დღის შემდეგ ყოველ დამ ქუჩის პირებს ჰკეტვენ რაგაჩკებით და თოფებით ყარაულებს აყენებენ; ამ ყარაულებს ჩამოუვლის ხოლმე აქაური ნაჩაღნიკი და შულცი (მამასახლისი) და ვისაც დაძინებულს ხედვენ, თოფებს ჰპარვენ.

მეორე დღეს ვისაც თოფი აკლია, ჯარიმას ახდევინებენ თითო მანეთს.

ამ ნემცებმა და შახნაზრის სომხებმა მთავრობისაგან თოფები ითხოვეს და დაუირიგეს ფისტონის თოფები. უნდა გითხრათ, რომ ამ ნემცების გარდა სხვა ქრისტიანებიც ძრიელ დაშინებული არიან—მალაქნები, დუხაბორები და სომხები. მე მიამბეს, რომ ზოგიერ სოფლებს თავიანთ ავეჯულობა დაუფლამთ.

ამ თვის 20-ში ერთმა ყაზახის აფიცარმა ამბავი მოიტანა, რომ კიღვე გადმოსულან ორასამდის ყაჩაღებიო და ჩვენი 70 ყაზახი გამოეკიდნენო, მკონი ესლა ხელიდგან ველარ წაგვივლენო.

მათი ეს მაკვირვებს—როგორ შემოდინან და გადიან ეს ავაზაკები ისე დაუსჯელად, მეტად მაშინ, როდესაც ჩვენებმა იციან, რომ უნდა გადმოვიდნენ? მაგალითად მეჭრ-ბლი რომ აპირებდა თურმე გადმოსვლას, ღენ. ლაზარემა რამდონიმე დღით წინათვე აცნობა შულავერის მაზრის უფროსს უფ. მ. მაროვს ტელეგრამით, მეჭრ-ბლი მოკრი ბორებიდან აპირებს გადმოსვლასაო რამდონიმე ასი კაცითაო. მართლაც გადმოვიდა ხუთმეტ ვერს მოშორებით იყო იმ ადგილიდგან, სადაც უ. მ. მაროვს ლაზარევისგან ამბავი მოუვიდა, როცა უკან დაბრუნდა და წინ გაირეკა ცხენები, ჩვენ დრაგუნის ესკადრონს სამ ვერს მოშორებით შეუპოვრათ გვერდზედ ჩაუარეს. ამასთან უნდა დაუმატო, რომ მ. მაროვს 8 კაცი მშვერავი (ლაზუტჩიკი) ჰყავს მთავრობისაგან მიცემული; მაგრამ ამთ ვე-

რა აცნობეს-რა. ამასაც კი ამბობენ, რომ მი ლაზუტჩიკებს და ურიაღნიკებს, რომელნიც ქრისტიანები არიან, ყველა ცნობა სწორე მოაქვსთო და თათრები უფრო გზასა ხლართვენ ხოლმეო.

უცხო ქვეყნები

საზრანბათი

შველა უცხო ქვეყნის გახეთების პარიჟელი კორრესპონდენტები ერთხმად ამბობენ, რომ მაკ-მაჰონის მანიჭესტმა ძალიან ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა პარიჟში და საზოგადოთ მთელს საფრანგეთშიო. შველა ჰკიცხვას ერთობ გამბედავ, თავგასულ კილოს ამ მანიჭესტისას, განსაკუთრებით იმ ადგილს, სადა ეუბნება ხალხს, რომ, „ჩემი მომხრე დეპუტატების ამორჩევით თქვენ დაამტკიცებთ, რომ მშვიდობიანობა და წესიერება გინდათ დაამყაროთ საფრანგეთშიო და პოლიტიკის ნაწინააღმდეგეთ ამორჩევა ჩვენს ქვეყანას დალუბავსო“ და სხვ.

ამ მანიჭესტის საწინააღმდეგოთ რესპუბლიკელებმა სამი პროკლამაცია გამოსცეს; ერთი იმათგანი შამბეტას პარტიამ, რომელშიაც თითოეულად დარღვეულია ყველა მუხლები მაკ-მაჰონის მანიჭესტისა, მეორე ტიერისა და მესამეც აღრინდელ პალატის უკიდურეს რესპუბლიკელებისა.

ტიერის მანიჭესტისათვის განსაკუთრებული ყურადღება მიუქცევია მთელ რესპუბლიკურ პარტიას. ეს გამოჩენილი კაცი ჰკიცხვას თავის პროკლამაციაში ახლახნდელ სამინისტროს მოქმედებას, ურჩევს ფრანკუზებს, რომ რესპუბლიკის მომხრე დეპუტატები აარჩიონ, რადგან მხოლოთ რესპუბლიკას შეუძლიან ამ ქამად ჩვენში თავისუფლების, კეთილდღეობისა და მშვიდობიანობის მონიჭებაო.

რადიკალურ რესპუბლიკელების მანიჭესტში გამოცხადებულია შემდეგი პროგრამა:

ამნისტია (პატიობა) პოლიტიკურ დამნაშავეებისა, ივზუიტების გაყრა საფრანგეთიდან, საერო სწავლა შკოლებში, საყოველთაო სამხედრო გადასახადი, ყველა ჩინოვნიკების კენჭისის არჩევა, სენატისა და რესპუბლიკის პრეზიდენტის თანამდებობის გაუქმება და დაწესება მხოლოთ ერთის მუდამის პალატისა, რომელიც ყოველ ორ წელიწადში უნდა განახლდეს.

— „Journal de Genève“ გვაცნობებს, რომ ახალი ნაციონალურ ძრების დეპუტატების კენჭის საყრელად ამომარჩევლები

2 ოქტომბერს იქნებან მოწვეულნიო და თვითონ ეს პრება და სენატი კი 24 ოქტომბერს შეიკრიბებიანო.

იტალია

იტალიის გაზეთებში იწერებიან, რომ, თუმცა რომის პაპი ამ ქამად არავითარი განსაკუთრებული ავანტიურაობით არ არის ავთაო, მაგრამ თან-და-თან ძალა და ჯანმთელობა ელევო, ასე რომ ამ მოკლე ხანში იმის სიკვდილს უნდა მოველოდეთო.

ნარკვი

სტამბოლის სახლების კედლებზე მიკრულია თურმე მთავრობისაგან გამოცემული პროკლამაცია, რომლითაც მოიწვევენ ყველას, ვისაც თოფის ხმარება შეუძლიან, ჩაეწვიონ და გაიღწენ ბრძოლის ველზედ. ეს პროკლამაცია ამ სიტყვებით იწყება:

„ძი თქვენ მაჰმადიანო!
„ვისაც წინასწარმეტყველი (მაჰმადი) გაყვართ, მიატოვეთ თქვენი ცოლ-შვილი და სახლ-კარი და გასწიეთ ბრძოლის ველზედ! ღაიყვეთ თქვენი სამშობლო, რომელიც საწიშარს მდგომარეობაშია.“

როცა მარბოზების მოციქულსა და უფროსს ბრძამ იუნგს მისხვენდნენ, ამერიკული გაზეთების სიტყვით, იმის კუბოს მიჰყვებოდა თურმე იმისივე 17 ქერივე, 50 შვილი და 100 შვილის-შვილი.

ლეიპციღში (გერმანიაში) შემდგარა „მარტივობის საზოგადოება“, რომლის წევრათ თურმე მხოლოდ ისეთი ქალები არიან, რომელთაც ფარჩის კაბების ჩაცმაზე სამუდამოთ ხელი აუღიათ.

დაიბეჭდება და გამოვა ამ თვეში
ოქის სიგლერა
და სხვა ლექსები. უასი ყველგან ერთი შაური. თქმული ღაერთ ბივიშვილისაგან.

თფილისის თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულო ბანკის ზედამხედველ კომიტეტის თავმჯდომარე, წესდების მე-83 მუხლის საფუძველთა და აგრეთვე ამავე კომიტეტის 9 ენკენისთვის 1877 წლის შემდგარის დადგინების შაოთ: **მონიშნვის** დამაარსებელთა უჩვეულებრივო საზოგადო კრებისათვის, რომელიც დაინიშნულია მომავალი ღვინობისთვის 10-ს ამა 1877 წლისა, დილის 10-ს საათზედ. პრების სხდომები იქნება საადგილ-მამულო ბანკის სადგომში, რომელიც იმყოფება: სოლოლაკის ქუჩაზე, ნ. შორანოვის სახლებში.

მოსალაპარაკებელი საზნები:

- 1) ბანჩივეა საზოგადო—სასარგებლო საჭიროებათა, რომლისთვის უნდა დაინარჯოს წესდების მე-90 მუხლით დანიშნული 45% (ორმოც-და-ხუთი ნასალი) წლიური ნაღდი შემოსავლისა. (მთელი ჯამი 17, 540 მან. 80 კაპ. რომლიდგანაც 2,000 მან., 1876 წლის საზოგადო კრების გადაწყვეტილების თანახმად, მიეცა ზედამხედველ კომიტეტს განკარგულებაში).
- 2) წესდების მე-68, 77, 78, 82, 83, 84, 87 და 88 მუხლების შეცვლაზედ, რომელიც, თანახმად 18 მაისის 1877 წლის დამწესებელთა საზოგადო კრების გადაწყვეტილებისა, წარდგენილი იყო დასამტკიცებლად შინანსთ მინისტრთან
- 3) თფილისის თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულო ბანკის ზოგიერთ მუხლების შეცვლისა და დამატების აუცილებელ საჭიროებაზედ (მაგ § 6, 12, 15, 18, 19, 20, 22, 28, 39, 50, 66, და 83).
- 4) შირაგი მამულების დაფასების შესახებ ინსტრუქციის პროექტი, რომელიც წარდგენილი იქნება საზოგადო კრებაში განსახილველად და დასამტკიცებლად.
- 5) მოხსენება, თანახმად შინანსთ მინისტრის წინადადებისა, იმის თაობაზედ, რომ ბანკის მოვალეთ, რომელნიც მოქმედ არმიაში ითვლებიან, ახალი ვადა მიეცესთ როგორც პირველი ორი ნახევარ წლის ფულის შემოტანაზედ—1 ივლისის 1877 წლიდან 1878 წლის 1 ივლისამდინ, აგრეთვე იმ ფულზე, რომელიც დღემდინ უნდა ყოფილიყო შემოტანილი.
- 6) მოხსენება იმაზედ, რომ შინანსთ მინისტრმა უარი განაცხადა თფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა შუამდგომლობაზედ, რომ ძავეკაზის საზოგადო პრიკაზის ვალი გადატანილ იქმნეს თფილისის საადგილ-მამულო ბანკში.
- 7) მოხსენება იმაზედ, რომ მისი იმპერატორებით უმალღესობის დიდის მთავრის ძავეკასიის ნამესტნიკის სახელობაზედ დაარსებული პრემია მიხაილოვის არტილოერიის სასწავლებელში მუდამ მზათ ჰქონდეს ბანკსა და აგრეთვე სტიპენდიის ფული, რომელიც მისს იმპერატორებით უმალღესობის ოღვა თეოდორეს ასულის სახელობაზედ არის დანიშნული ძავეკასიის საქალებო ინსტიტუტში.
- 8) რუსეთის საადგილ-მამულო ბანკების წარმომადგენელთა კრებებში მონაწილეობის მიღების აუცილებლობაზედ.
- 9) იმაზედ, რომ ბანკის ზედამხედველ კომიტეტს მიეცეს საზოგადო კრებისაგან უფლება, რომ დაითხოვოს ისეთი წევრნი დამფასებელ კომისიისა, რომელნიც თავიანთ მოვალეობასა და დანიშნულებას რიგიანათ ვერ ასრულებენ.
- 10) მოხსენება თფილისის თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულო ბანკის დამფასებლებზედ: 1) რომ დამფასებელ კომისიის წევრთა სამსახურის ვადასაც შეეხოს წესდების მე-64 მუხლი თუ არა; 2) დამფასებელ კომისიის წევრთათვის კანდიდატების ამორჩევა.
- 11) ამორჩევა ბანკის ბამგეობის წევრისა თავ. ღაერთ ივანეს ძის ავალოვის მაგიერად, რომელიც (თანახმად წესდების § 67-ისა) წილის ყრით უნდა გამოვიდეს ბანკის ბამგეობიდან.

რკ. გზა.	დილა.	სალა.	II კ.	III კ.	ტელეგრაფი	მ. კაპ	ბირჟა	მან. კაპ	მაზანდა	მან კაპ
თფილისი	9 21	5 18			მ.ცი სიტყვა თფილისიდან:		პეტერბურგი, 17 ენკენს.		თფილისი, 23 ენკენს.	
მცხეთა	10 11	6 27	68	38	მუთისს, შოთს	1	მრთი პანეთი ღირს:		შქვ. თეთ. ბანჯისა, ფთ.	1 90
ბორი	11 58	9 43	2 40	1 23	ზორს, ღუშეთს, სიღნაღს	50	ლონდონში 24 პენსი.	78	შქვილი წითელი.	1 45
ხაშური	1 29	11 57	3 92	2 18	როსტოვს, ოღესას, მოსკოვს	2	პარიჟში 259 სანტიმი.	81	მერი ფუთი.	1 25
სურამი	1 44		4 42	2 46	პეტერბურგს, პარშავას	2	მსკონტი(სარგებლისფასი)	71 1/2	ბამბა მრეწვისა, ფუთი.	8 20
შვირილა	5 49		5 81	3 23	მსმალეთში, შვეიცარიაში	3	ბანკის ბილეთი 5%	94	— ამერიკისა, ფუთი.	8 50
რიონი	6 47		6 75	3 75	იტალიაში და საფრანგეთში.	3 50	მოგებიანი(პირველისფასი)	208 25	ბაპენტლი ბამბა ფთ.	9 50
სამტრედია	7 41		7 73	4 29	ინგლისში	3 75	მოგებიანი (მეორე სესხი)	208 75	მატული თუშური ფთ.	7
აზ.-სენაკი			8 57	4 76	ფოზტა		ბირაოს ფურცლები:		— თარაქამისა ფთ.	3 50
შოთი	9 40		9 75	5 42	ა) თფილისიდან: სამზღვარ გარეთ, მუთისს, რუსეთს—ყოველ დღე		თფილ. სააზნ. ბანკისა.		პბრეშუმი ნუხური სტ.	3
შოთი	9 13				კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და სამშ.		ხერსონის ბანკის (5%)	85 25	ძონი, ფუთი.	5 80
აზ.-სენაკი			1 18	66	მ.ზურ.—პარასკ. და ორშ. პანეთს—სამშ. და შაბ.		მოსკოვის (5%).	85 50	ძონის სანთელი ფუთი.	8
სამტრედია	11 16		2 61	1 14	ბ) მუთისიდან:		აქციები:		სტეარინის სანთელი, ფ.	12 54
რიონი	12 13		3 41	1 69	თფილისისა და შოთისაკენ—ყოველ დღე, კვირას გარდა. მ.ზურგეთს—		ოღესის სავაჭრო ბანკის	177	ხორცი ძრახვისა, ღიღ.	54
შვირილა	1 18	ლაგე	3 98	2 21	ორშ. და პარასკ.		შოთი-თფილ. რკინ. გზის		— ცხვისა, ღიღრაჟ	63
სურამი	5 12		1 10	5 33	2 96		შაგი ზღვის ცეცხ. გემების	527	სპირტი, გრადუსი	12
ხაშური	5 39		1 37	5 84	3 24		ძავეკაზის და მერკურის.	225	შაქარი, ბროც. ფუთი	8 20
ბორი	7 5		4 8	7 36	4 9		პირგ. საზღვევ. საზოგ.	745 50	— ფხვნილი ფუთი	7 20
მცხეთა	8 50		6 59	9 8 5	4		პეტერბ. საზღვევ. საზ.	235 50	შავე გრვავალი, ფუთი	26
თფილისი	9 31		7 56	9 75 5	42		მოსკოვის საზღვევ. საზ.	268	ზეთი ქუნჯუთისა ფუთ.	12
									ოქრო 1/2 იმპერიალი.	8 90